

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

Manuscrisurile nu să dau înapoi.

ESTE ÎNVIERE? ESTE!

Nenorocit omul care trăește în lume fără a fi încălzit de o credință mai înaltă, de o nădejde luminoasă, care să-i facă mai ușoară munca, mai dulce suferința, mai dragă viața și osteneala!

Și nenorocit poporul care nu are pe cerul său o stea luminoasă de care să-și anine toată nădejdea zilelor sale viitoare, și toate credințele sale în viitor.

Indeosebi nenorocit poporul, care aflându-se în stare de subjugare, trăind în robia altui popor, nu ar mai avea nădejdea că odată capăt să va pune acestei stări de umilință a lui, și că trimite-i-va Dzeul popoarelor răsplata suferințelor sale, ba chiar răzburarea lor față de împilatorii săi de azi!

Ce s'ar fi ales de poporul maghiar de n'ar fi nădăjduit că va înălțura odată de pe grumazul său jugul turcesc apoi cel nemțesc? Ce s'ar fi ales de poporul român din Moldova și Muntenia, de n'ar fi nădăjduit că va lua Dzeu de pe grumazul său jugul păgînilor năpraznici? Ce s'ar fi ales de poporul bulgar ori sîrbesc, de n'ar fi nădăjduit că va eși și el odată de sub pătura de foi veste de care l'a coperit păgînătatea sute de ani?

Dar Ungurul, nădăjdund a ajunge la libertate și lucrînd pentru a apropia sosirea ceasului aceluia, iacă ajunsese a o avea în măsură aproape deplină! Românul din țările dunărene nădăjduind mereu și crezînd în viitorul său mai bun, iacă îl ajunsese! Bulgarul și Sîrbul și Macedoneanul și Albanezul și Grecul din Turcia, nădăjduind mereu că este și pentru el o ridicare din mormîntul în care îl aruncase soarta sute de ani, mormînt zis „statul turcesc”, — iacă ajunseră a prăvăli piatra de pe ușa mormîntului și azi a învia cu toții și a să înălța spre cerul dulcel și deplinei libertăți, după care așteptau să doriră și pentru care așteptau să rugară lui Dzeu!

Cît de frumos și plin împlini D-zeu rugăciunea lor!

Oare cealalte popoare ce să mai allă undeva prin cufele și vâile și văgăunile Europei, încă de robite de alte popoare, — oare acelea să nu nădăjduiască, să nu creadă și ele în învierea cea care alit de

luminată să răvârsă asupra popoarelor împilate din Balcani?

Poate-se, ca aceea, ce la acelea să intrupă de cătră Dzeul nașionilor cu mână largă, la altele, în stări asemănătoare, să nu să intrupeze nici odată?

Nu să poate!

Voi, popoarelor apăsate din alte țări, să nădăjduiți și voi cu toată tăria, să credeți din tot sufletul vostru, că — și învierea voastră va veni!

Căci minunea pe care azi o prăznuim: învierea lui Isus Fiul lui Dzeu, nu a fost numai pentru omul singuratic un semn al lui Dzeu, chemîndu-l să creadă în înviere, ci a fost și pentru popoarele cele puse de soarta lor mașteră în mormînt, un îndem să creadă, că și de pe a lor mormînt prăvăli-se-va într'o zi peatra prin Ingerul Libertății, și atunci și ele învia-vor, făcîndu-se în jurul învierii lor praznic luminaș și mare, ca praznicul pe care îl sârbează azi popoarele liberate din mormîntul păgîn din Balcani, — și ca praznicul pe care azi toată creștinătatea îl sârbează veselă și fericită!

Căci este înviere!

Stroescu.

— 15.000 cor. pentru bibliotecii populare. —

Iarăși o veste frumoasă dela marele binefăcător: dsa a dăruit mai nou „Asociațiunii” încă 15.000 cor., ca din acelea Asociațiunea să înființeze bibliotecii populare prin toate comunele românești.

Bine înțeles, ca să înființezi prin toate comunele noastre bibliotecile dorite, această sumă nu ți e de ajuns, dar luminatul Român a arătat așazicînd drumul, ni-a arătat la ce trebuie să ne gîndim azi cu toții cari vrem adevăratul bine și luminarea poporului nostru: să punem și noi lingă darul dsale și să intrupăm dorința lui, până unde să poate.

Asociațiunea va face un lucru bun, dacă va întocmi bibliotecii de cite 50 cor. pentru altele comune, pentru cite să ajunge, deocamdată pentru 300 comune. Să dăruiască numai cărți de acești bani, iar conducătorilor din comună să le

lase grija a-și cumpăra dulapul în care să le păstreze și să le pună la inimă a-și spori apoi bibliotecii din darurile adunate de ei din sat, și a o duce la înflorire!

În multe comune noi avem deja bibliotecii. Bibliotecii Stroescu să se dea acolo unde nu avem.

A așeza în fiecare sat o bibliotecă, înseamnă a deschide în el o fîntînă fermecată la care care vor alerga toate sufletele în sătate de lumină și bînd din ea să vor înălța spre bine vor înălța cu ele și sufletele frașilor ce n'au fericirea a putea bea din apa fermecată a științei!

Unele-altele.

Veste bună din Basarabia!

După ce Rușii au luat dela România Basarabia în 1878, ei au băgat și în bisericile române limba rusă, care mai fusese în acelea și înainte cu 22 ani. Nădăjduia Rusia că va putea preface pe Români în Muscali, cu ajutorul școalei și a bisericei. Dar noua probă de alți 35 ani (dela 1878 până azi) i a încredințat pe Ruși, că e fără folos încercarea de a preface pe Români din aceea ce sunt!

Azi, după 35 ani, în Rusia încep să bată alte vinturi în politica față de poporul românesc, — și acest vînt nou să arată față de Români Basarabeni:

Episcopul din Chișineu — vădit în înțelegere cu guvernul rusesc, — a dat o scrisoare-circulară cătră toate bisericile românești din Basarabia, prin care le face cunoscut, că e îndrumare de sus, ca de aci încolo în bisericile Românilor să se facă slujbele în limba poporului, în cea românească!

Zilele astea porunca a fost pusă în aplicare și limba română așezată de nou în scaunul său în bisericile din Basarabia!

Cu încetul, — pe urma legăturilor și apropiierii dintre cele două familii domniloare, — ne va ajuta încă Dzeu a vedea luate și alte măsuri bune pentru poporul românesc basarabian.

Căci, precum vedem, totuși este înviere, chiar și pentru popoarele ce să credeau puse în un mormînt fără fund și fără teșire din el...

Un recurs, ce nu are răspuns nici după 5 ani!

Ungurii din Ibașfalău hotărîseră în sfatul orășenesc încă înainte de asta cu vre-o 10 ani, că în cuprinsul orașului lor, nu sunt teriale nici producții teriale, nici coruri, nici declamări ori altfel de desfătări ale publicului, decît dacă acelea să dau în timba maghiară. Și învîțările și anunșurile (placatele) lor, tot numai ungurește să pot face.

Cînd dl Dr. Morariu, avocat, așezat în Ibașfalău, a aflat despre această hotărîre orășenească băgată în statutul orașului, a cerut scoaterea acestei rîndueli din statut, căci e contrar legii și contrar cerințelor de libertate culturală a timpilor rostri. Dar conducerea orașului a respins cererea și vicișpanul comitatului a întărit respingerea. Dl Dr. Morariu a înaintat atunci recurs la ministru de interne, ca cel mai înalt supraveghietor peste paza legilor țării, cerînd să nimicească el o astfel de hotărîre proastă și aziatică a slujbașilor săi dela oraș și comitat! Doar o fi judecînd barem el mai europenește acest lucru, nu ca micii săi zberi mărginiși de pe Tîrnave.

Și știți ce-a pășit? De cinci ani de zile recursul stă în minsteriu și nu-i mai vine nici un răspuns!

Așa mai înțelegem și noi ordine de stat și facere de „dreptate”!

— Dăm această știre după „Românul Tîrnăvean” ce iese în Diciosînmărtin (odată pe lună) redactat de dl Dr. Boilă, foaie plină de suflet românesc și de bune povețe în treburi de drept.

Drăguții de Koșuthiști...

— O descoperire neașteptată.

O interesantă pîruială să dă în zilele astea între drăguții „patrioți” dela Pesta, între marii „patrioți ai patriei”. Fiîndcă partidele din împotrivire (oamenii lui Jusztos sau koșuthiști vechi, apoi oamenii lui Kossuth Ferencz, ceva mai stîmpărași decît justhiști, dimpreună cu pretenii lui Andrassy și alii Apponyi) tot mereu strigă după cei din „munkapárt” sau „mîncă-parte” că au scurtat statul cu 4 milioane și 800.000 coroane și apoi pe acești bani furași din averea statului s'au „ales” deputași, — și fiîncă acum e pe cale a să ținea pertractare nouă asupra lui Lukács, că deputatul Dézy să-i doveadă că cum a scurtat statul pentru a-și

umplea cassa (lada) partidului, — vin acum cei din partidul „muncii” și le azvirl contrariilor lor următoarea grea învinuire în față:

— Voi să vă țineți numai gura, pușorilor kossuthiști! Ori mi vă faceți că nu știți, că din 54 inși cîți imi sunteți (de ai lui Kossuth Ferencz) treizeci și șapte de inși ați ajuns în dietă cu ajutor moral și material primit dela partidul nostru, cu bani chiar din coasa asta azi ațita de hulită de voi? Cu ce drept scuipați după noi că am fost aleși cu banii murdari din lada partidului, cînd voi în aceeași vină sunteți?

Foile neatînătoare scriu uimite grozav, ca bătute în cap de această descoperire! Cum adevărat? Kossuthiștii au fost ei aleși mai toți (37 din 54) cu spriginul guvernului și chiar cu ajutor de bani dela el?

Și strigă acum pe toaia guvernului cari a zvirlit pe aripile vîntului această vină: Arată-ni-i și cu numele! Afară cu ei! Pe față cu ei, să-i vedem!

Și va fi o luare de cap mai altfel ca la ușa dietei ungurești!

Lucrul o cam fi. Căci la alegerile trecute guvernul vîna numai după aceea, cum să rupă pe justiști, că aceștia spărseseră dieta și răsturnaseră carul țării! — Și fiindcă iustiștii erau certați cu kossuthiștii, apoi guvernul unde vedea că el și așa n'ar izbuti, spriginea, cît pe față cît pe ascuns, pe kossuthiști contra justiștilor. Pe unii i-a ajutat să vede, chiar cu banii!

Și acum să dau porcăriile pe față! Vom avea o luare de cap și o scuipare a patrioșilor între sine, cum de mult nu s'a văzut. Numai zdravăn!

Fapte nobile.

Avem și azi bucuria a putea face o creștătură pe acest răvaș luminos:

Dl Avram Oargă, negustor și hotelier în Alba-Iulia (cetate) a adunat dela colegi, părinți, frați și buni cunoscuți, la înfîlțiri, câte ceva daruri, dela care cît a vrut să dea, pentru scopul nobil de a fi trimiși la Brad pentru spriginirea gimnaziului român de acolo în năzuința sa spre înălțare, spre întregire. Au dăruit:

A. Oargă și soția 4 cor., Vasile Oargă pleuar 1 cor., Carol Haidel și soția geometru, 2 cor., Ioan Rațiu, croitor 1 cor., Nicolae Coldea, sergent major, 1 cor., Valeriu Dicu, comerciant, 1 cor., Solomon Mateiu, comerc. 50 fil. Elisabeta Henegar, modistă, 1 cor. 50 fil.; Iosif Simeon, fruntaș, 50 fil., Basiliu Nestor, angloiat, 1 cor. George Hațegan, angloiat, 80 fil., toți din Alba-Iulia; Nicolae Henegar, proprietar din Lancrăm, 2 cor., Măriuța Stanciu din Lancrăm 1 cor., Ioan Oargă, econom, din Șeușa, 1 cor.; Simion Trifan, econ., Lancrăm, 1 cor.; George Oargă, econ. Șeușa, 50 fil. Teofil Dumitrescu, comerc. Șard, 50 fil.; — de tot 20 cor. 30 fil. — Bani s'au trimis, dimpreună cu lista, la administrația foii „Libertatea” care i-a trimis

mai departe la locul lor. Și publicăm cu laudă frumoasă fapta a dlui comerciant și hotelier Avram Oargă din Alba-Iulia, care, iacă, ce gînd frumos și ce grijă nobilă poartă unui așezămint cultural românesc, adunînd dela rudenii, pretini și cunoscuți, cînd i-să dă, un ban doi pentru acel altar cultural național! Aprinde, Doamne, candelă acestei calde și făptuitoare iubiri naționale în cît mai multe inimi românești, — că la mare viitor ar ajunge așa acest neam!

Veste bună pentru România!

l-să va da și hotarul la Marea Neagră!

Scrisesem în numărul trecut, că consfătuirea trimișilor marilor puteri la Petersburg, de a adus înțîia hotărîre bună și prielnică cererilor României, judecîndu-i ei orașul Silistra cu toate întăriturile din jurul lui, — a adus a doua hotărîrea cu pierdere pentru România: Anume fășia de pămînt pe care România o cerea de-alungul hotarului (cu 20—30 de sate) și întinderea hotarului pe țărîmul Mării Negre pînă la Kavarna (ceva mai sus ca Balcic-ul), asta au hotărît că nu o dau României. România să fie mulțumită cu aceea, că a căpătat orașul după care ațita s'a dorit, cealaltă parte de hotar, nu i-să dă.

Puterile întreitei alianțe (Austria, Germania și Italia) cerău și acest hotar, dar puterile întreitei-înțelegeri (Rusia, Anglia și Franța) au fost împotriva, și așa judecata a ieșit neprielnică României.

Bine. Dar hotărîrea lor asta, trebuia trimisă la București, ca s'ojee și guvernul României la cunoștință și se se mărturisească învoit, mulțumit cu ea, — că altfel toată socoteala e făcută fără birtaș.

Și au trimis diplomații hotărîrea lor la București, și guvernul din București îndată a trimis pe un diplomat român la Petersburg cu răspunsul, care, cu vorbe frumoase, dar hotărîte, aducea cu toată cînstea la cunoștința trimișilor Marilor Puteri (a celor 6 state mari), că nu poate primi judecata lor! Dacă România capătă orașul Silistra, iar încolo îndreptarea de hotar nu, și astfel nu-și va putea preface orașul Mangalia în port militar (stație de corăbii) pentru apărarea coastelor țării spre Mare, — apoi e ca și cum n'ar fi cîștigat nimic! Diplomatul român a dus cu sine și un Memoriu (scrisoare mare, cu multe dovezi) prin care arată Marilor puteri că de ce are România neapărată lipsă de acea îndreptare de hotar! Pentru că altfel îi e acel cap de țară ca și o grădină cu o margine desgrădită. Așa nu poate lăsa să se închee întimplările istorice ale acestor zile! Nu poate pune în vedere pacea care i-se cere! O spune asta foarte hotărît și îndesat!

Și s'au adunat iarăși trimișii marilor puteri să judece dară asupra răspunsului României. Și două ceasuri și jumătate au tot sfătuit și au ascultat ce spune guvernul român.

Și după ascultarea cuvîntului țării, una din cele 3 puteri ale întreitei-înțelegeri, anume Franța, sora mai mare a României, a trecut și ea pe partea României, — fiind acum 4 puteri spriginitoare cererilor României și privitor la hotarul de acolo, și numai 2 mai rămînînd în contra.

Așa apoi, mulțumită finutei nobile a surorii franceze, România a eșit cîștigătoare și în punctul acesta: ea va căpăta și îndreptarea de hotar, care îi întinde bine granițele și îi dă puțința a-și preface și Mangalia în port militar de războiu!

Vestea a stîrnit viuă bucurie la București și în toată țara și pretutindeni unde sunt Români! Căci e o nouă dovadă despre marea vază de care să bucură România, ieșind diplomația ei biruitoare și din încăierări așa grele cum fu și asta!

Cum și cînd va fi luată în samă Silistra?

Cum va fi apărută? Ce deregătorii românești vor fi așezate în ea?

Ziarul „Seara” din București, aduce în numărul său mai nou următoarele amănunte interesante despre planurile de luare în samă a Silistrei prin noul slăpin România, și despre trupele ce să vor așeza între zidurile și întăriturile ei, și despre deregătorii ce vor avea scaun în noul oraș:

Guvernul român are de gînd să sârbeze în chip strălucit alăturarea Silistrei la corpul țării Românești. Anume:

Lucru va fi vestit sărbătorește țării prin o declarație din partea Capului țării în fața dietei țării. La acea ședință vor lua parte împreună toți deputații și senatorii României, precum și trimișii (ambasadorii și conzuli) statelor străine aflători în București.

Cuvîntul vestitor va fi cetit de Maestatea Sa Regele Carol.

Asta va fi în 10 Maiu v. (23 Maiu n.) a anului de față, adevărat în acea zi însemnată pentru România, în care își sârbează ea înălțarea la rang de Regat și în care și-a zmulș neatîrnarea de sub cea din urmă umbră a domniei păgîne asupra țării.

În ziua următoare guvernul va veni în dietă cu un plan de lege, despre organizarea (rînduirea) noului oraș și a noului hotar! Prin acea lege să va statorî, că:

Silistra și noul pămînt al pîlț țării, formează al 33-lea județ (comitat) al României! Și va fi împărțit în două plăși (cercuri de fibrițe).

Noul hotar și orașul vor avea

de trimis în dieta țării 4 deputați și 3 senatori.

Să vor înființa în Silistra 4 școli primare (poporale) un gimnaziu, o școală comercială și o școală de meserii.

În cele bisericesti Silistra să va ținea de episcopia Dunării de jos.

Silistra va căpăta următoarea armată: Un regiment de infanterie, un regiment de artilerie (tunari) de cîmp, un regiment de artilerie de cetate, așezat în forturile (întăriturile) ce împresoară orașul, — doar că gurile tunurilor din aceste forturi, nu vor mai privi spre România, ca azi, ci spre Bulgaria! Apoi un regiment de pioneri și un regiment de Grănițeri!

Din prilejul încorporării Silistrei, să va bate o nouă medalie întru pomenirea îmbucurătorului fapt, — să va ridica un Monument în Silistra, care să grăiască veacurilor viitoare de ziua mare, cînd și această cetate a fost încorporată înfloritorului stat român!

Hajdudorogh...

Iacă un nume ce va rămînea în istoria suferințelor poporului român din această țară și în deosebi în a bisericii gr-cat. române dela noi, ca un cuvînt de blăstăm, ca pomenirea lui Ațila zis „biciul lui Dumnezeu”...

Iacă încă cîteva din rănile pe care le-a adus asupra sufletului românesc Hajdudorogh-ul cu care guvernul din Pesta, binecuvîntat de Papa dela Roma, fericit pe bieții Români uniți din Sătmar și Bihor:

Cînd anul trecut să plănua marea adunare dela Alba-Iulia pentru a protesta contra înființării vîlădiciei dela Hajdudorogh, părintele Octavian Gherman din Hădăreu, a ținut poporului seu în biserică o vorbire, îndemîndu-l a lua parte la adunarea bisericască dela Alba-Iulia, în care să va înălța glasul poporului pentru apărarea limbei române în biserică și contra planului de a fi rupte dela sînul bisericii gr-cat. române vre-o 80 de comune și date unui vîlădic strein!

Răzimat pe niște coade de topor cari au umflat vorbele cinstițului preot, procurorul a făcut dlui preot Gherman proces de „aștare” contra Ungurilor!.. și săptămîna trecută tribunalul l'a osîndit la 3 luni arest și 100 cor. în bani! Tot ca pomenire după Hajdudorogh!

Despre cum și-a făcut „vizitația canonică” trimisul Hajdudorogh-ului, vicariul maghiar, prin comunele din Sătmar, despre a căror suferință și revoltă sufletească am scris și noi în numărul trecut, mai aflăm următoarele:

În comuna Dob. (Sătmar) păstorește dl protopop Mihail Ciurdariu, un Român de inimă, care chiar acum la 1 Maiu are să-și

înceapă închisoarea de 3 luni, pen-
trucă a îndemnat de pe amvon po-
porul să-și învețe copiii să
se roage în limba româ-
nească și să cumpere călin-
dare românești!

Când trimisul Haidudorogului a
sosit în comună păzit de 2 pretori
și 16 jandarmi, cari s'au sălășluit
la proprietarul maghiar Kerekes
László, dl protopop era chiar în
biserica și spovedea la creștini,
fiind în postul mare. Când „oaspé-
ții“ au plecat de aici, la biserică
băteau clopotele într'o dungă și
strigau oamenii pe străzi:

„Nu ne trebuie Haidudorogh!“

Au mers la casa parohială, de
unde au trimis pe curatorul, — pe
care l'au adus de pe cîmp cu 2
jandarmi, — la biserică după preot.
Poporul n'a lăsat pe curator să
între în biserică, zicînd:

„Nu îl dăm pe dnul părinte!“

Au încercat apoi să între Jacz-
kovits, și pretorii, dar poporul nici
pe aceștia nu i-a lăsat să între.
Văzînd apoi Jaczkovits și pretorii
că, fără vărsare de sînge, nu pot
întra, — s'au retras ducîndu-se
înapoi la casa parohială.

Fruntașii, cum scrie coresp. „Ro-
mânului“, au mers atunci la Jacz-
kovits și i-au spus, că ei nu
vreau să-și părăsească nici
chiar siliți cu puterea, bi-
serica și limba lor!

„Nu ne trebuie Hajdu-
dorogh!“

Jaczkovits le-a spus, că și el a
fost preot rusesc pe sate, și acum
uite, e cel mai mare Maghiar.

„Da, om învățat fiind, domnule,
fie-ți rușine că ți-ai lăsat
limba! Vezi, eu-s numai biet țā-
ran, și eu nu-mi las limba mea
scumpă!“ — i-a răspuns cu drept
cuvînt Ioan Csögi.

Între acestea afară jandarmii
au trîntit două femei de
păreții bisericii zicînd:

„Sărutați-vă biserică dacă vi
așa scumpă!“

Văzînd aceasta, bărbații revoltai
au năvălit într'o clipă asupra jan-
darmilor și i-au desarmat (li-au
luat puștile) și numai după-ace-
sta au început să se roage de oa-
meni, și-a căpătat napoi armele.

Așitarea era la culme, dar fără
se fie lipsă de întervenirea jandar-
milor. S'au aruncat numai cîteva
ouă clocite“.

Înțelegem, mă rog...

Cerșitorie patriotică și uneltire contra
noastră, pe la guvern!

Celîm în o foaie din Deva:

„Vicșpanul-substitul Csulay L.
a plecat Joi la amiaz (săptămîna
trecută) la Budapesta, ca să se a-
lătore la o deputațiune (ceată de
oameni trimși) ce a mers la minis-
teriu în o mișcare de mare în-
sămnătate ardelenescă!“

Știi despre ce e vorba? S'a
pornit din Cluj mișcare, ca guver-
nul să fie înduplecat a începe o

lucrare de mîntuire a Ungurimei
din Ardeal!

Auzi tu lucru naibei! Unguri-
mea din Ardeal e primejdii! Cum?
Unde? Apoi iaca cum:

Ci-că prea au început multe mo-
șii nemeșești a luneca în mînila
Valahilor! Nu va trece mult, și de
zeci și sute de moșii nemeșești nu-
mai vestea-povestea va mai fi. Ele
vor fi toate pămînt românesc.
Și, așa zic învățații: al cui e pā-
mîntul a aceluia e țara! Și ca
acest Ardeal să nu ajungă ca mîne
a fi țară românească, — tre-
buie speriat guvernul că în Ardeal
e „primejdie“: să deschidă jil-
purile dela visteria statului și să
lase să se reverse riul de aur
mîntuitor!

Dar și aci socoteala e făcută
fără crîșmar. Moșiile primejdii
nu de-aceea alunecă din mîna ne-
meșilor, că doar Valahii (Românii)
ar trage de ele și le-ar „zmulge“
cumva, ci fiindcă stăpînii lor au
fost și sunt oameni ce le place lu-
mea albă, dar munca nu, sunt oa-
meni ce numai chefuesc cu țiganul
la ureche și cu mîndrele cele ce
știu storce banii din pungile lor
mai altfel decît sănătatea din oasele
lor, de aceea pe rînd pe rînd moșiile
așa s'au îngreunat de datorii, încît
nu le mai poate mîntui nici un mi-
nisteriu, nici un guvern! Că i-a tre-
bui să-i curgă pe Dunăre și Tisa
numai aur, nu apă cu nisip!

Acești jupînași ajunși la strîm-
toare, ei îmbie Valahilor moșia strā-
bună, — iar dacă „Valahul“ e mun-
citor și cruțător și își află rostul
de a cumpăra moșia din mîna ne-
meșului pornit pe povîrniș, — apoi
ce e acest „Valah“ de vină, ca a-
poi să te duci cu „pîră“ asupra
lui la domnu ministru?!

Acî lucrul e vădit: domnii din
deputație, văzînd că azi în fruntea
guvernului stă un om ce știe „ajuta“
vînzările și cumpărările din partea
statului, își zic: haid, batem și noi
ferul pînă avem acolo țiganul pri-
ceput!... Asta e una din chemā-
rile și cererile onorabilei deputații.

A doua: să-i ducă lui Lukács
plan de împărțire a cercurilor de
alegere în Ardeal, așa, ca Romā-
nii cei mulți să rămînă tot de că-
tră valtră și Ungurii cei pușini să
se poată ținea tot de-asupra!

Apoi fie și așa. Că nu va vrea
Dzeu să mai lase multe stări
de lucruri tot pe voia răului și a
mișeliei!

Că mai întoarce Dzeu soartea
popoarelor apăsate și nedreptățite,
făcînd pe cei din urmă să fie cei
dinții și pe cei dinții din urmă!
Dovadă și istoria cea mai nouă a
zilelor noastre, care ne umple și
pe noi de nădejde!

Să nu vă spăriați Romāni de
toată nedreptatea ce să revarsă
încă asupra noastră, ci respingînd
cu dispreț toată năvala lor de des-
nădăjduiți, voi să nădăjduiți în în-
vierea sigură a acestui neam,
spre zile mai fericite!

Corespondență.

Vai de biet Romān, săracul...

Simiclăușul mare. April 1913.

Dle Redactor! Ce bucuros aș
fi vrut să vă trimit o știre fru-
moasă din marea noastră comună,
și cît de greu îmi vine să vă tri-
mit știrea asta urîță, chiar acum
pe sfintele Paști. Dar n'am încotro,
Răul trebuie arătat cu degetul, da
de dă Dzeu rușine celor răfăciți
și-i mai întoarce la bine! Da de
învie în ei sufletul azi amorțit, a-
proape mort... Iaca de ce e vorba:

Biserica gr. or. română de aici
are bani gata vreo 20.000 co-
roane, pe care îi pusese, pe vre-
muri, spre păstrare la banca strei-
nă din loc, o bancă jidovească
zisă „első nagyszentmiklosi taka-
rëkpénzlár“. Greșală a fost din
capul locului, că acești bani au
fost depuși aci și nu la „Victoria“
românească din Arad, sau la altă
bancă românească.

Acum însă, avem în Simiclăuș
bancă românească: Filiala
celea dinții dintre băncile noastre,
a „Albinei“. Cu drept cuvînt
dară, cîțiva membri luminași ai co-
mitetului parochial, credeau că a
sosit plinirea vremii ca să se scoață
banii dela banca jidovească și să
se pună la cea românească. În a-
cest scop în ședința dela 20 April
a. c. un membru inteligent (dl adv.
Dr. Demian) a propus, ca banii
bisericii să se ridice acum dela
„első nsz. takarëkpénzlár“ și să
treacă la filiala „Albinei“, nu nu-
mai pentru că e românească, ci
pentru că „Albina“ jertfește din ciș-
tigul seu pentru scopuri culturale
și bisericesti românești. Să cade
dar ca și noi să-i dăm în acest
fel spriginul nostru. Și dobîndă după
banii dă și fil. „Albina“, cît dă
banca streină. Președintele comi-
tetului a spriginit și dsa propune-
rea. Toluși cînd a fost la votare,
ea a fost primită numai de 2 mem-
bri inteligenți, de președinte și de
3 țărani mai luminași, iar ceilalți
vre-o 16 țărani, membri ai comite-
tului, — au respins propune-
rea românească, hotărînd prin
asta ca banii bisericii lor să ră-
mînă și mai departe la banca ji-
dovească!

Ne pică obrazul de rușine cînd
trebuie să arătăm lumii mari ro-
mânești ce fel de judecată au în
capul lor fruntașii unui popor din
o comună însămnată ca Simi-
clăușul mare din comitatul To-
rontalului!

Vai de biet Romān săracul

Că napoi tot dă ca racul...

în judecarea dreaptă a bunurilor
sale sufletești ca și materiale...

Un mîchuit.

Ne doare inima că, pe cînd din alte
locuri publicăm, iacă, atîtea vești fru-
moase despre deșteptarea și înălțarea
Romānilor noștri, — pe atunci chiar
din Simiclăuș să aducem vestea des-
pre un lucru atît de nesocotit.

Credem că membrii bine înțelegā-
tori ai comitetului sunt datori a duce
negreșit hotărîrea asta naintea sinodu-
lui parochial, care credem că va schim-
ba-o spre bine, — ori s'o apeleze la
conzistorul din Arad, care va trebui
să o schimbe așa cum interesele bi-
sericești o cer, depunînd banii la banca
românească, care le dă și lor ceva a-
jutor!

Războiul.

E pace și nu e pace.

Bulgaria, Sîrbia, Grecia, ci-că-s
înțelegi deja cu Turcii și vor iscăli
contractul de pace.

Dar Muntenegrul tot nu
despresurează orașul Scu-
tari, ci, așa spun știrile cele mai
nouă, că are nădejde că orașul i-se
dă înfrînt, și el îl va cuprinde!

Puterile mari au trimis zilele
astea un om al lor de pe cora-
biile ce sînt blocat țărmlu Munte-
negrean, să-i dea de știre Regelui
Nichita, că de nu-și trage oștile de
sub zidurile cetății trupele de pe co-
răbiile marilor puteri să dau jos pe
țărmlu și pornesc ele contra trupelor
muntenegrene de sub cetate!

Și Regele nichita a spus, că el
nu să poate retrage! Fără
Scutari în țara lui nu e pace! Nu-
mai silei, puteri mai mari, să va da
napoi. Altfel nu!

Așa acest rege cu țara cît un
ciot, stă buturugă în calea caru-
lui păcii!

Bulgarii de cap cu Sîrbi?

Între Bulgari și Sîrbi s'au în-
cordat lucrurile tare! În cîteva lo-
curi au avut loc chiar încē-
rări între trupele bulgare
și cele sîrbești, — căci Sîrbi
au cuprins mai mult hotar prin
Macedonia, decît le-a fost planul
și înțelesul la început, — și acum
nu vreau să mai iasă din acele ho-
tare, cari Bulgarii spun li-să cad lor.

Grecii încă am pus mîna pe
orașul Salonikî, care e punctul
firesc de scurgere a negoțului Ma-
cedoniei, ba a întregii Bulgarii.
Pe cînd Greciei îi e peste mână,
că-i cade sus de tot, la margi-
nile de Miază-noapte a împărăției.
Dar înzadar, Grecii nu vor să iasă
din Salonik odată cu capul! Ci-că
au adunat deja vreo 120.000 de
soldați aci, ca, la caz că Bulgarii
le cer orașul cu țarie, — să-l a-
pere cu putere mare!

Bulgaria zice: Mie mi să cade.
Dar dacă ne certăm pentru el, las
că ți-l fac eu nimica: Tot negoțul
țării îl îndrept spre alt oraș, ve-
cin cu Salonicul pe țărmlu mării, și
acela va crește, iar Salonicul țău
să va usca pe picioare.

Așa-s azi, prietenii între sine
cari ieri să țineau pe după cap, azi
să sînt de gît!

Ce va mai fi, vom arăta. Că
încă pot veni proaste încērări
între ei pentru împărțirea prăzii
zmulse dela Turci.

— În Albania să face rîndu-
rea noiei țări. S'au ridicat cereri
ca limba oficioasă să fie cea ro-
mână, dar poate va rămîne cea
albaneză ca oficioasă, iar cea ro-
mână de-opotrivă îndreptățită. Că
în Albania sunt mulți Romāni cu-
țovlahi.

30 de ani!...

Un număr mult grăitor pentru noi și pentru viitorul politic al împărăției Austro-ungare! — Cam atita ni-să da termin, până să venim, după Turcia, noi la rind a ținea pieptul valurilor mării slave!...

Dezbaterile între trimișii marilor puteri la Petersburg în jurul cerilor României, — au ridicat vălul de pe un gând tănuț și bine ascuns al politicii departe mergătoare rusești. Ci-că Rusia când s'a hotărât să fie și ea de partea României, volind să i-se deee Silistra, — a cerut în același timp politicilor Țării Românești, să se mărturisească, că, în schimb, Țara lor nu să va mesteca în un războiu în care s'ar incurca vecina sa Bulgaria în cei 30 ani următorii!...

Atit. Și atit își pare un lucru nevinovat. România e prin asta oare-cum obligată a fi „neutrală“ (adecă a sta de-o parte), ceea-ce îi ei este numai plăcut, le-a chiar de dorit! Doar în pace poate înflori ea în lăuntru lui, iar un războiu numai pagube și pustiri lasă după sine, chiar și când ieși învingător! Azi Bulgaria e învingătoare, dar pe când statul Bulgar saltă de bucurie, zeci de mii de familii ale poporului seu, plîng de udă pămîntul și să zgudue de durere după floarea caselor lor, picată în ballă de sînge ori pe colți pe pămînt înghesii, și aruncați apoi unii peste alții în gropi uriașe fără lumină în mână în ceasul morții, fără sărutul din urmă al tatălui ori al mamei ori al soției ori a pruncilor sei rămași orfani!...

Am putea dar crede că Rusia vrea un mare bine României, cerîndu-i a sta neutrală de-o parte. Pe cînd de fapt lucrul e a să filcui cu totul altfel. Iată cum:

Rusia știe că azi România așa s'a apropiat de „tripta alianță“ (Astroungaria și Germania) încît în un caz de războiu, ea ar fi silită a intra chiar în războiu alături de catanele împărătești austriece și de honvezii ungurești!...

Prin cererea ce i-se face, Rusia vrea să rupă întii această legătură, această îndatorire a Țării Românești, de a lua parte la un războiu, în care ar fi cumva și Bulgaria partașe.

Căci, își zice Rusia, după Turcia, va veni rîndul Astroungariei să libereze pe frații mei slavi! Și ea n'o va face asta decît silită cu arma! Sila îi va veni dela mine, Rusia, care o voiu ataca din coasta ei despre Miazănoapte, dar voiu purta grijă ca în același timp coasta ei despre Miază-zi s'o atace și strîmtoreze noiele state slave din jos de Dunăre, întărite acum așa de mult! La asaltul care să ducă libertate și Slavilor din Impărăția Austro-ungară, va fi partașă și Bulgaria, alături de Sîrbia și Muntenegru...

Ci, ca aceste state să-și poată pune în lucrare toată greutatea și puterea lor, — e de neapărată trebuință, ca România să stee pe loc! Că de nu, de-o fi ea pe partea Austriei, apoi ea, atacînd Bulgaria și Sîrbia, îmi ia tot spriginul ce l-aș avea în armele acestor state! De aceea acum îi implinesc cererile și îi cer de-ocamdată alt: în războiul în care Bulgaria s'ar incurca în cei mai apropiați 30 de ani, tu, Românie, să nu iei parte! De-ocamdată mi-destul să-mi făgăduiești alt. Prin asta te-am scos din legătura ta de azi. Apoi mâne vom mai vorbi.

„Cea-ce își cer eu azi înasamnă, să nu iei parte în contra Bulgariei, dar asta nu înasamnă că, de ne-om putea înțelege, să nu iei parte nici alături de ea!“...

Acesta este înțelesul tainic al condiției ce o pune Rusia României pentru-că îi implinește cererea față de Bulgaria...

Iar nouă așa ni-se pare, că asta este atita, cît o mărturisire a gîndului, că în cei mai apropiați 30 de ani, Astroungaria va fi pusă și ea la probă de foc de cătră lumea slavă ce o încungioară, — așa cum fû pusă acum Turcia! Și atunci va trebui să arate, dacă își poate apăra hotarele mai cu noroc decum o făcù nenorocita Turcie, cea cu multe popoare nemulțumite în sînul său...

Din România.

Puternica dezvoltare a României.

Statul Român, avînd norocul a fi condus de un Rege înțelept, care să încungioară cu bărbați de stat asemenea aleși după cea mai înaltă vrednicie, — a ajuns a avea zile așa de înveselitoare în gospodăria sa, încît e poate cel mai pizmit stat în Europa de azi!

Că să socoate azi vrednicia statelor, nu numai după întinderea hotarelor, nici numai după mulțimea locuitorilor, — doar întinsă era Turcia și cu mulți locuitori, încît și Bulgaria și Sîrbia și Grecia erau copii pe lingă ea!, — ci să socoate vrednicia lor după cum le e de bine rînduită arma ta, și după cum e de bine rînduită gospodăria statului, vistieria țării, după cum e de plină ori de goală lada țării!

Iar România și în una și în alta din aceste privințe, stă la înălțime, ba întrece chiar pe multe din statele mari și puternice din vecini!

Ziarul „Pester Loyd“ de pidă, scotea zilele trecute, aproape uimit, la iveală faptul, că România a încheiat șocotelile anului trecut 1912, cu un prisos ne-mai pomenit nu numai în istoria statelor de mărirea României, ci și în al celor de 3 ori cît ea, — cu un prisos de 173 mil. lei (sau coroane)! Că a început a curge în țară bogăția pe urma marelui negoț cu bucate și

cu vile și doar mai ales pe urma marelui avînt ce l'a luat negoțul cu petrolu, care izvoarește foarte din belșug în Țară!

State mari ca Franția, Anglia, Germania, au în ani buni, prisosuri de 40—50 milioane, la un budget de 4—5 ori cît al României. Iar România avu 173 milioane prisos într'un an!

Frumoase semne de înflorire. Înalte i Dzeu puterile și înțelepciunea conducătorilor, — spre binele și fericirea neamului român!

Știindu-le acestea statele vecine, și știind și ce armată vitează și bravă dovedi că are, în războiul cu Turcii, — nu e mirare că azi România e foarte prețuită de marile puteri, și preținia ei foarte căutată!

Tinerii nostri buni.

— Scrisoare din Cluj. —

Casina română reorganizată. Biblioteca tinerimii. Mișcarea culturală a tinerimii. Recunoștința față de binefăcătorul Stroescu.

După multele peripeții și mizerii prin care a trecut și biblioteca și casina tinerimii universitare române din Cluj așezate în casa Petran, și Casina română de aici, în urmă am ajuns noi tinerii de acum, să avem bucuria a vedea casina tinerimii și biblioteca ei alăturate ori contopite cu Casina română, reorganizată și adusă la viață, așezată în 3 odăi spațioase, cu mobilier modern, cu lumină electrică, cu candelabre strălucitoare! Casina, care stase ani de zile în părașinire, aproape pustie, îndată s'a umplut de gălăgie, de zgomotul vieții; jurnale, reviste, etc. în sala de lectură stau la îndemâna celor setoși de literatură, de senzații, de întimplări politice, la cari să gîndește de-opotrivă tiner și bătrîn.

Încă din anul trecut s'a pus începutul așa numitelor serate literare-muzicale, cu scopul de-a atrage la Casină și întreaga inteligență ce o avem aci în oraș.

Tot la două-trei săptămîni să arangia cîte o serată literară-muzicală, cu program totdeauna bogat și ales. Cei mai isteți studenți ai nostri își desfășurau rodul muncii lor înaintea publicului. Afară de studenți însă, am avut plăcerea a vedea printre debutanți și străini, cari și-au dat conlucrarea lor cu mare plăcere. Așa am salutat între noi pe dl Medrea, elev al conservatorului din Viena, bariton de forță, care pe la sfîrșitul iernii ne-a cercetat și ne-a cîntat prea frumos.

Dl Dr. Valer Moldovan, adv. în Turda, de mai multe-ori ne-a spriginat prin munca sa prețioasă, fiind conferențe de felurit cuprins, pentru a ne da cît de multe cunoștințe folositoare.

Săptămîna trecută de-asemenea s'a arangiat o serată, așa numita „Serata Stroescu“, dezvoltîndu-se

chipul lui Stroescu, marele binefăcător al Românilor. Președintele tinerimii în scurte cuvinte a arătat înasamnăta zilei pentru noi, rostind despre Stroescu cuvinte, în cari s'a reoglindit foarte limpede întreaga figură a acestui mare binefăcător. A urmat corul tinerimii cu cîntările executat foarte frumos: Noaptea, de Schubert; Romanșă, de C. Porumbescu și Marșul lui Tudor de Popovici. Apoi dl Aron Demian, stud. în phil., a ținut o disertație despre Timoteiu Cipariu. Disertația, care a plăcut foarte mult tuturor, a fost aplaudată zgomotos. O lucrare de merit. Mulți dintre studenții, — cei cari a studiat pe la gimnaziile de stat, — nici nu prea cunosc pe acest mare gînditor și filolog al neamului nostru.

Au urmat apoi două piese la violină de Sept. Cenariu, cu acompaniament de pian. Amîndouă au fost executate în mod artistic. Ion Groze a declamat din poetul mult regretat P. Cerna, fiind cu simț predată, a plăcut. În fine a pus capăt seratei Orchestra tinerimii cu piese populare, sfîrșind între ascultători multă plăcere și mulțumire sufletească.

Cu ziua aceasta Casina română din Cluj a ajuns a avea tabloul Stroescu, dăruit de direcțiunea „Economului“ și lucrat de dna E. Mureșianu din Brașov. Avem astfel de azi încolo pururea înaintea ochilor nostri — pe lingă mării nosiri din trecut Gojdu, Iancu, Șaguna, etc., — încă un bărbat, al cărui chip și nume are să fie prin vremuri un nume sfînt și chemător la fapte mari!

— E vorba acum printre tinerii de înființarea unei reviste studențești, care ar avea scopul de-a concentra lucrarea tuturor studenților români, și ar servi de un binefăcător îndemn de întrecere în muncă nobilă, tuturor.

Apeluri s'au trimis în toate centrele studențești ca să își deee părerile, din cîteva locuri au și sosit răspunsuri, cari toate să alătură cu însuflețire la ideea pornită. — O altă hotărîre — tot atit de grea — s'a luat, de a aranja un șir de concerte prin cîteva centre românești, cu scopul de-a jutura prin aceasta casina română din Cluj, care are o mentră atit de sfîntă: de a fi o crotitoare tinerimii noastre universitare. — În drumul pentru care tinerimea să și pregătește, sunt luate în vedere orașele: Dej, Turda, Reghin, Orăștie, și altele unde tinerimea va afla că ar fi bine primită. Un grup cam de 30 inși va lua parte în turneul acesta, cu cor și orchestră proprie. Tinerimea dorește ferbinte și de pe acum roagă pe cărturarilor nostri de prin centrele mai sus amintite și din jurul apropiat, să-i dea cît mai multă mână de ajutor în această pornire, pe care o face cu suflet curat și cu scop nobil.

Cos.

Din America.

Frânturi din scrisori ce ne vin dela cetitorii nostri americani.

Mulțumim lui Dzeu că putem da dese știri de bine dela frații nostri. Să pare că gândirea sănătoasă și simțirea bună, nobilă, prinde tot mai mult printre Românii celitori de foi. Povețele ce foile noastre naționale le dau, stăruind mereu ca să pornim cu pași mai largi pe calea faptelor nobile de bine obștesc, — găsesc răsune în tot mai multe inimi! Și acestia e semn bun pentru viitorul neamului nostru! Inmulțește numai, Doamne, pe cei ce gândesc, simțesc și apoi făptuiesc așa nobil. Iacă câteva fapte de acestea înveselitoare ce le aflăm mai nou dela frații din America, — afară de altele multe vestite până acum prin această foaie:

1. O faptă frumoasă cetiți-o în „Foaia Interesantă” de Paști, pe pagina 72, articolașul „Suflete frumoase”, dată cu chip.

2. Un frate al nostru, Sabin Indrieșiu, de fel din Brad, aflător azi în orașul M-Kees Roks, Pa, în America, ne scria de curind:

„Pentru a atrage spre carte pe frații mei români, cari nu prea cetesc, m'am hotărât cu niște pretini ai mei, a ținea Serate Literare în borburi (ospătăriile la cari să adună muncitorii), vorbindu-le despre „Limba și portul românesc” după o carte din bibl. Asociațiunii, apoi despre „Cum să trăim?”, și altele. Voiu cerca să fac pe frații nostri alfători aici, a dăruii cu acele privilegii și înținiri frățești, cite ceva, în loc de taxă de intrare la conferență, formind din darurile lor un *Fond al Brădenilor Americani* pentru zidirea gimnaziului din Brad”!

Așa ne scrie bunul frate. Nu știm dacă până azi a început aceste șezători literare ori nu. Dar gândul lui e frumos, e nobil. Ajute-i Dzeu a-l întrupa deplin și cu rod înbelșugat, spre lauda întrupătorilor și a dăruitorilor!

3. Un cetitor al nostru, Avram I., din Indianapolis, Ind., scriindu-ne printre altele, ne spune:

„...și mai sunt abonat la încă trei foi de aici din America și mai una de acasă”!

Adecă de bunul Român, dus în țara luminată, s'a prins așa de mult dragostea pentru lumină, încât nici nu s'a mai mulțumește cu una două foi, ci își abonează patru cincii!. Cit de frumos e acest lucru. O, dacă la noi tot Românul ce știe ceti, ar ținea macar și numai una, dar una negreșit să țină! Că, uite, Românul american nici nu s'a mai mulțumește cu una!

— In alte scrisori din America găsim alte lucruri frumoase; unul zice: „...lertăți că scriu cam rău, că-s de aceea care numai aici am ajuns la un pic de învățătură, așa ce am putut prinde dela alții!” — Dar a ajuns, vezi, de ne scrie cu mâna lui, el care s'a dus neinvățat de aici! Și acum își abonează foile! Altul zice: „...Aici am priceput ce lucru mare e cartea și învățătura. Rog trimiteți foile și la mine acasă, să citească și ai mei, să nu mai stee în noaptea neștiinței”!

și trimite bani pentru ai sei de acasă. De aceștia avem zeci și zeci de inși.

Vedem o frumoasă înălțare a sufletului românesc — în scrisorile celor mai mulți frați ce ne scriu din America!

Ajută, Doamne, tuturor a să întări în știință, și bunăstare, în iubire de libertate și de neam!

De ești,

dragă cetitor, adevărat binevoitor al foilor noastre, și mai ales binevoitor poporului nostru, — arată acest număr de Paști al „Libertății” cu toate adausele sale, la mai mult, cari știu ceti în sat, dar nu au foi. Și spune-le, că ce ieftin imbiem aceste foi dela Paști până la capătul anului.

Fiind prețul acestor foi (pentru țărani) 6 cor. pe an, sau 1 cor. pe 2 luni, — de acum până la sfârșitul anului mai fiind (după calendarul vechiu, după care imblă foile) încă 8 luni și jumătate, prețul lor pe această vreme ar fi 4 cor. 50 fil. In loc de asta: dăm ori-cui aceste foi, luate toate, cu numai 3 cor. 50 fil., așadar cu 1 cor. mai ieftin. dacă ne trimite acum *de-odată* toți banii până la capătul anului! Celor ce nu voesc să a bă și foaia de glume (Bobirnacii), le dăm în loc de 3 cor. 80 fil. cit s'ar cuveni, cu numai 3 cor., dacă trimite acuma banii toți.

Pentru cei cari nu trimit banii aceștia deplin, ci numai mai puțin, — rămâne prețul regulat: Foile toate, dela Paști până la sfârșitul anului, cu 4 cor. 50, sau 1 cor. pe 2 luni, iar fără foaia de glume cu 3 cor. 80 fil. sau 90 fil. pe 2 luni.

Siliți-vă, iubiți cetitori, a ne cîștiga abonații noi, nu atît pentru a ne da nouă un-sprigin, de care avem foarte mare lipsă, cit pentru a face să între, prin aceste foi, cartea românească și cu ele sufletul românesc cel mai curat și gândirea românească cea mai neprihănită, în cit mai multe case românești!

NOUȚĂȚI

„Libertatea” de Paști duce abonațiilor sei un bogat și ales material de cetit. „Libertatea” însăși 8 pagine „Foaia Interesantă” 8 pag. „Bobirnacii” 4 pagine și „Spicurile Economice” 16 pagine, de tot 36 pagini, — a căror cetire dorim ca abonații nostri s'o petreacă sănătoși și fericiți!

Concertul Rădulescu la Orăștie, va avea loc a doua zi de Paști seara, la oarele 8, în sala hotelului „Central”. Lăsăm să urmeze aci bogatul program al concertului, care ne arată, că cei ce vor lua parte, vor gusta într'adevăr un șir întreg de farmecătoare cîntări naționale și clasice:

1. a) Fr Schubert: Laudă lacrimilor.
- b) „ Tu ești odihna.
- c) N. Ganea: Doina ciobanului.
2. a) G. Bizet: Arie din opera „Carmen”.
- b) I. Vidu: Moțul la drum.
3. a) Ch. Gounod: Arie din opera „Faust”.
- b) N. Ganea: Du-te dor.
- c) I. Scarlatescu: Spune-mi codrile.
4. a) I. Mureșan: Doina din Bihor.
- b) I. Brătianu: De-acuma nu te-oi mai vedea.

5. a) G. Ștefănescu: Cîntecul flue-
rașului.

b) T. Bredicean: După ochi ca
murele.

c) G. Dima: Măgur, măgurel.

Stăruim ca publicul nostru din loc și jur, să cerceteze în număr complet concertul, — după care tinerimea va arangea joc.

Sinoadele bisericei gr. or. române să întrunesc la Dumineca Tomii în cele trei orașe cu scaun episcopesc: la Sibiu, Arad și Caransebeș, conduse de Arhiepiscopului celor trei vlădicii.

Advocat nou în Huedin. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi am deschis cancelarie advocațională în Huedin (Bánffy-Hunyad) strada Kossuth Nr. 480 în față cu banca „Vlădeasa”. Cu deosebită stimă: Dr. Sabin Varna, avocat.

Nenorocire de tren în Petroșeni. Mercuri noaptea în săptămîna trecută (16 spre 17 April) s'a petrecut la Petroșeni a mare nenorocire de tren: Patru vagoane încărcate cu lemne pentru băi, au scăpat, nu s'a știu prin ce împrejurări, din stația dela Petroșeni și au început a merge de sine pe linia ce duce în jos spre Lupeni. Din clipă în clipă vagoanele au prins a fugi tot mai tare până au ajuns a luneca în goană ne bună prin noapte, pe linie în jos! In același timp dinspre Lupeni venea gîfîind greu pe deal în sus un tren de povară tras de două locomotive (mașini). Bine înțeles, vagoanele slobode ne-avînd nici o lampă pe ele, conducătorii trenului n'au putut vedea în noapte că spre ei vin acelea, ca să-și opăcească trenul. De-odată numai, pe cînd și trenul lor merge, cu plină putere, — fu izbit în față de greul celor 4 vagoane ce veneau în goană ne bună pe linie în jos! Ciocnirea a fost așa de grozavă, că mașina cea dinainte s'a zdrobit de tot și mașinistul de pe ea, Haas Sandor, a fost omorît aci pe loc, iar fochistului i-s'au zdrobit mâinile și picioarele și s'a luptă cu moartea! Mașina a doua a suferit și ea stricăciuni simțite, iar oamenii de pe ea: fochistul și conducătorul, au fost omorîți!, — așa că ciocnirea are trei morți.

Slujbașul care avea regularea (rînduirea) vagoanelor în stația Petroșenilor, cînd a luat sama că cele 4 vagoane pe care le împinsese până spre capătul șinelor din stație, spre a le aduce apoi pe altă linie la trenul de care aveau să se lege, — nu mai pot fi oprite și știind că acelea vor face mare nenorocire în drumul lor, cînd a văzut că nu s'a mai poate opri nenorocirea, de teamă și de spaimă, a ne bunit și a fugit din stație, ascunzîndu-se prin munți. Numai după multă căutare l'au aflat în munți, în stare de neștire de sine.

S'a pornit cercelare pentru slăjorirea răspunderilor.

Daruri pentru biblioteca tinerimii universitare din Cluj. Să aduc sincere mulțumite următorilor domni cari au binevoit a înzestra biblioteca „Agenturei” tinerimii univ. române din Cluj, cu cărți dăruite de ei: P. S. Dl episcop Dr. D. Radu a dăruit 1 volum, Tache Andreian 8 vol., Dr. Onisifor Ghibu 9 vol., Ioan Grămadă 1 vol. Alexandru Lupeanu 1 vol. Lazar Isaic, stud. la med. 14 volume.

Promovare. Dl Ieronim Stoichița, fiul vrednicului fruntaș din Porumbacu de Jos Lazar Stoichița, s'a promovat de doctor în științele iuridice Simbătă în 19 April la universitatea din Cluj.

Moarte. Ioan Serbu protopop gr.-cat. în Șomcuta Mare, asesor consistorial de Gherla, membru ordinar al „Asociațiunii”, membru fundator la Fondul de teatru, etc. a încetat din viață după scurte suferințe în al 72-lea an al etății și al 46-lea al preoției în Cluj, la 16 Aprilie n. Fie-i țărîna ușoară!

— Cu inima frîntă de durere aducem la cunoștința rudeniilor și cunoscuților, că iubitul nostru soț, tată și frate Aviron Balomiri paroch gr.-cat. în Balomir, a încetat din viață după un morb greu și îndelungat, la 22 April în etate de 62 ani. Il deplînge nemîngîiata soție și 7 fii. In veci pomenirea lui!

Reuniune de cîntări în Banloc. Harnicii Români din Banloc (comit. Torontal) au înființat o „Reuniune de cîntări”. Au înaintat Statutele ei spre întărire ministrului, și ministrul le-a dat întărirea cuvenită, iar pe Dumineca Tomii e conchemată adunarea generală a noiei Reuniuni în școală, la orele 3 d. a., spre a i-se face cunoscută întărirea statutelor și a să constituie, alegîndu-și conducerea și comitetul.

Un polițist sfătos și volnic, din Oravița. s'a dedat în 16 April la „bravuri” patriotice, ca și cum n'ar avea mintea toată. Mai mulți feciori ce fuseseră la asentare, plecase voioși, ca feciorii cînd merg și vin dela asentări, purfînd între altele și cite-o pantlicuță tricolor în palărie. Plecase spre casă cîntînd și nefăcînd nimărui nici un rău. In dreptul judecătoriei, un nevoies de polițist a sărit la ei în drum și haid să le zmulgă cordelele din palărie și să le tragă palmi! Amestecîndu-se în treabă și tata unuia dintre feciori și întrebînd pe furiosul polițai, că de ce dă în feciori?, acesta se repede și spre bătrînul, care însă îl împinge dela sine de să dusă nevoiesul cu nasu'n zăpadă (cum nînsese). Atunci ridicîndu-se de pe jos, îl duce pe Român la poliție și acolo închizîndu-l voia să-l bată, dar tinerii alergaseră deja la avocatul român Dr. Liviu Cîgăreanu, rugîndu-l să întrevie să nu s'a facă baljocură din un om de omenie, să fie

arestat și bătut de cutare furios și nesocotit de polițai! Dl Dr. Cigăreanu a telefonat îndată primăriei care a trimis un funcționar să vadă ce e? S'a aflat așa, și s'a dat poruncă polițistului să dea calea omului, căci dacă cineva umblă în portul național popular, pe acela poate purta și tricolorul nației sale care să ține de acel port și pentru așa ceva n'are să fie oprit nime în drum și năcăjit!

Și Românul a fost lăsat liber. Dar dsa, cum bine a făcut, nu s'a mulțumit cu atita, ci (neștiind de intervenirea dlui Dr. Cigăreanu) a mers la avocatul român Dr. Gropșianu, și i-a spus tot păsul, rugându-l să-i caute drepte față de volnicia polițistului, care l-a atacat în drum, fără nici o vină! Dl Dr. Gropșianu i-a făgăduit că va face arătare asupra nevoiașului de polițist, și-l va apăra fără nici o plată.

Bine a făcut Românul că nu a lăsat lucrul într'afita! Acel polițist a făcut abuz de putere (a trecut peste dreptul puterii și slujbei sale) și tulburând calea pacnicilor cetățeni, el trebuie să fie pedepsit pentru volnicia sa. Și e foarte frumos că domniile avocați români din Oravița sar așa iute în apărarea drepturilor poporului asuprit, și în astfel de treburi naționale chiar fără plată.

Ci-că nevoiașul de polițist ar fi un puu de - renegat, pe vremuri era Român și el.

Turneul Mărcuș-Crișan începe în 4 Maiu în Budapesta, urmează în Arad 6 Maiu, Timișoara 9. Lugoj 11. Orăștie 16., Hațeg 18. Blaj 23. Alba-Iulia 25. Sebeșul săsesc 27. Seliște 29 și Sibiiu 30 Maiu.

Oratoriul lui R. Schumann „Dās Paradies und Peri“ să va cînta în 7 Maiu n. la 3 oare după amiaz în biserica luterană (săsească) din Orăștie de două Reuniuni de cîntări săsești (Orăștie și Sebeș) cu acompaniament de orgă și orchestră militară sub conducerea măestrului A. Schmidt. Bilete să vind înainte în prăvălia dlui F. F. Widmann.

Mare Concert dă reun. de muzică „Armonia“ din Craiova, la 29 April n. în Caransebeș. Program bogat. Dirigent d. C. G. Anastasiu. Piese clasice și naționale.

Petreceri.

Tinerimea română din Pianul-de-jos invită la reprezentațiunea teatrală ce o va arangia în localul școlii gr. or. din loc a 2-a zi de Paști. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii școlare.

Corul Mănăstirii din Alba-Iulia dă a doua zi de Paști un mare Concert în sala redutei. Atragem de nou luarea aminte asupra lui!

Tinerimea Română din Lugoj invită la Petrecerea cu joc care se va ținea a doua zi de Paști, în saletul „Concordiei“.

Venitul curat e destinat pentru „Fondul ziaristilor români din Ungaria“.

Al III-lea Teatru sătesc se va aranja în localul cel nou al școlii gr. or. române din Ber-

ghin, a treia zi de Paști. Venitul curat e destinat pentru procurarea de recvizile școlare trebuincioase.

Pentru negustorii români. Să atrage luarea aminte a comercianților români, că în frunțașă comună Gilău să dă în chirie un local nou pentru prăvălie, așezat chiar în mijlocul comunei. Locuitorii din acel centru românesc, de mult doresc a avea între ei un comerciant român! Doritorii să să adreseze: „Reuniunii de păstrare și credit“ în Gilău (Cyalu).

POSTA REDACȚIEI

Dlu Todor Moldovan, în Canton, oh. (America). În scrisoarea mai nouă ne dai adresa Carnalan Ave 1030, iar pe cuvertă din afară e dată Clore Ave 1912. Acum care e cea bună? Dați-ne adresa acurată, altfel cum vă va merge foaia în regulă? Și de ce nu scrii prin cine ai trimis banii?

„Sanduby Niculae Beldean Sub acst nume ni s'a trimis pri banca Anglo-austriacă, bin Viena 6 cor., dar nici o adresă mai de aproape, nici scrisoare dela cel care a trimis banii nu ne-a venit. Banii trebuie că s' dela un American, și nu știm unde și ce să trimitem pentru ei. De l cunoaște cineva din cetitorii nostri Americani, să-i spună să ne scrie.

Asemenea zac aici la noi 22 cor dela Teodr Elliu din Philadelphia, Pa., și nu-i avem adresa nici nu știm ce vrea dela noi pentru acei bani,

—Dela Petru Locan din Youngstown, avem aici 29 cor 41 fil.— și nici o scrisoare că ce să facem cu banii

— Dela Vas R.G (veniți prin Hamory) 30 cor și nici o înștiințare Dela Unirea Română, din Youngstown, au sosit banii și nici o scrisoară Rugăm pe toți să ne scrie!

Mulțămită publică.

Cu ocașiunea concertului arangiat la 1 Martie a. c. în Piski de corul bisericii gr. or. din Biscaria în favorul bibliotecii paroh. a binevoit a suprasolvi următorii domni:

Dr. P. Groza adv. Déva 8 cor. 40 fil.; Laurențiu Curea paroch, Déva 5 cor.; Botean prof. Deva 4 cor.; Dr. I. Dobre protopr., Déva 2 cor.; Elekes K. 2 cor. 40 fil.; Al. Pătran preot, Timpa 2 cor.; Golstein M. 2 cor.; Victor Lajos 2 cor.; Marksz Victor 2 cor.; I. Budoiu inv., Simeria 2 cor.; I. Ferber comerciant 2 cor.; D. Bobeiu preot 1 cor.; O. Coron preot, Uroi 1 cor.; N. Popoviciu, inv. 1 cor. 80 fil.; Dra L. Popoviciu 1 cor.; I. Kovaltsik notar, Bacia 1 cor. 80 fil.; N. Toduca 1 cor.; N. Grünbaum 1 cor.; A. Pypoviciu inv. 40 fil.; G. Marinuș 40 fil.; N. N. 40 fil.; N. N. 80 fil.; Bodor. J. 40 fil.; N. N. 40 fil.; N. N. 40 fil.; Pop Sándor 40 fileri.

De tot s'a încasat 315'48 cor. din cari substragîndu-și spesele de 179'90 cor. a rămas profit curat suma de 135'58 cor. pentru biblioteca parohială.

În numele comitetului parohial aduc cea mai profundă mulțămită tuturor Dlor, cari cu binevoit a suprasolvi.

Biscaria.

Adam Lula,
preot.

(1908) 1-1

Povestea neamului

cu chipurile și versurile ei, scrisă a-nume pentru popor, — să află în broșurile (cărțicele) scoase de foile naționale dela Orăștie, sub numele:

„EROII NOSTRI“

din care au ieșit cărțica 1 și 2, cuprinzînd istoria neamului nostru românesc dela începutul lui până după venirea Ungurilor pe acest pămînt.

Fiecare cărțică are mulțime de poezii ce cîntă mărirea străbună și chipurile eroilor străvechi și a faptelor lor mari. Prețul fiecărei cărțicele e 30 fil. și 5 fil. de postă. Luată amîndouă odată, să trimit franco cu 65 fil.

Broșura 3. e sub tipar și va ieși în curînd. Vom da de știre.

„Foaia Interesantă“ de pe 1912

o avem legată în volum! Celor-ce au fost trimis bani pentru ea, — li-s'a trimis tulerora! — Prețul 1 cor. 40 fil. franco! — Tot așa volumele de pe anii de mai nainte!

sz: 2271/912. közig.

Concurs.

Orașul Szászváros publică concurs pentru mai multe posturi de servitori polițisti și 6 măturători de stradă.

1) Plata servitorilor și a polițistilor este de 600 cor. anual, din 4 în 4 ani întregire de cite 100 cor., 150 cor. bani de evarțir sau locuința în natură, 3 stîngini de lemne și haine.

Este de dorit ca concurenții să știe scrie și pe langa limba mighiară să poseadă limba germană și română, și să fi satisfac datorințelor militare.

2) Competentele măturătorilor de stradă sunt: 600 cor. plata anuală, 1 car de lemne de foc, și vor fi asigurați de cătră oraș contra aceidentelor și morbului. Rugările provăzute cu documentele corăspunzătoare, atestate de moralitate și medicale sunt a să înainta până cel mult în 1 Maiu a. c. la Maghistratul orășenesc.

Szászvaros, în 16 April 1913.

Andrae
primar.

(977) 1-1

Nr. 118/1913 no.

Publicațiune.

Comuna Királyhalma dă în arîndă prin licitație publică circiuma comunală pe durată de trei ani începînd din 1 Iulie 1913 până în 1 Iulie 1916, în ziua de 4 Iunie st. n. 1913 la

9. ore a. m. în cancelaria comunală din Királyhalma. Circiuma este situată la cea mai bună poziție în strada principală și în centrul comunet.

Prețul strigării este satorit cu 800 cor. Cei cari doresc a licita vor depune înainte de licitare 10% vadiu.

Înainte de a să începe licitarea să primesc oferte și în scris, însă acelea numai atunci vor fi luate în considerare dacă oferentul declară că cunoaște condițiunile de licitare și să supune întru toate acelora, mai departe dacă cuma oferită va fi scrisă atit cu numeri cit și cu litere în fine dacă va alătura și vadiul recerut.

Condițiunile de licitare să pot vedea în cancelaria notarială ori cînd în lungul oarelor oficioase.

Királyhalma, în 20 Apr 1913.

Primăria comunală:

Toflan György Grama György
notar primar

(981) 1-3

Coducător de prăvălie

caut în prăvălia mea mixtă de specerie. Dau salar începător de 100 cor., locuință, luminat și lemne. Să cere să aibă cautiune de 1000 cor. cel puțin. Să fie Român, dar să poșiadă și limba maghiară. Să fie liber de miliție. Doritorii să se adreseze până la sfîrșitul lunei April la proprietarul prăvăliei: TEODOR BOBB în Kápolnokmonostor. (973) 1-2

Căsătorie.

Sunt om de 35 ani, mă află în America de 7 ani, sunt măestru măsar cu venit frumos, de 20 coroane pe zi, sunt în stare a-mi ținea femeea ca pe-o doamnă! Imi caut pe calea asta soție, dar să fie persoană serioasă, femeie cinstită, văduvă ori fată mai în vîrstă. Eu sunt om serios, urăsc stricăciunea, aș dori să am casă cinstită. Eu am adunat avere de peste 10 mii coroane. Aștept să aibă și ea ceva zestre.

Scrisorile să le adreseze la administrația foii, care mi-le va înainta aici.

(983) 1-3

Placa de piele „KOLLARIT“

prin compoziția sa elastică, sigură contra furtunei și rezistență vremii, fără miros, trasă cu compoziție de cauciuc, — este cea mai bună materie de copert, și **infinit trainică!**

Pentru coperirea coperișelor vechi de șindilă e deosebit potrivită.

Nu trebuie nici feștită, nici unșă cu zamă de var.

Depozit exclusiv la:

C. Baicu,

(978) 1-10 Orăștie—Szászváros.

Cheag,

fluid de rînză, garantat curat să capătă numai la „Severineana“, societate comercială pe acții în Karánsebes.

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS
Strada Berilului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pămînt, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cit și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelininare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc.

Interes: îl sunt rugați a să adresa cu încredere firmelor, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

6-10 (939)

sz. 2170/913. köz'g.

Concurs.

Pentru ocuparea funcțiilor lor de mai la vale la orașul Szászváros public următorul concurs:

1) Conducător al stabilimentului electric orășnesc, la aceasta funcțiune pot concura ingineri de mașini, și ingineri electrotehnici, eventual absolvenți a unei școale superioare de industrii, cari sunt calificați pentru conducerea tehnica și comerciala a unui stabiliment electric, și au o praxă de cel puțin 2 ani în privința instalațiilor electrice

Deocamdată va fi angajat cu abdicere reciproca de 3-luni. Oferte referitoare salarizare au să le facă în cerere curentii înșiși

Prin decisiul Representației comunale No 1359/913 sa ses-timisat cu începerea de 1 Ianuarie 1914 și cu competențele

din classa VIII ale funcționarilor de stat, un post de senator tehnic și până la aprobarea mai înaltă sa decis angajarea unui inginer diplomat până la finea acestui an cu un salar lunar de 400 cor.

Pentru ocuparea acestei funcțiuni se recere calificația arhitepților de stat. Praxă privată nu este permis să facă. Concurenți calificați cari posed toate 3 limbele (maghiara germana și româna) sunt preferiți.

Cererile provăzute cu diploma, atestate despre etate, starea familiară și sanitară precum și atestat despre funcțiunile ocupate anterior sunt de a să înainta: cel mult până în 1 Maiu 1913 la sub semnatul.

Concurenți aleși trebuie să și înceapă funcțiunea imediat după alegere.

Szászváros, în 16 Aprille 1913.

(975) 1-1 Andrae, m. p. primar.

Să nu tocniți! că găsiți la subscrisul

Ferești-Uși și Mobile!

gata, în măsurile obicinuite la case românești, lucrute din material bun și uscat! Prețurile cele mai eftine! Pentru lucru bun garantez!

Rugind pentru binevoitorul spr'gin,

Cu toată stima:

Dumitru Martin

măstru măsar în Orăștie

Strada Cetății Nr 15 (Casa proprie)

Lîngă casa orașului.

(922) 4-

Țîrgul dela Yinerea

de vite cornute, cai, oi, și capre, țîrg mare și foarte cercetat, — să va ținea a treia zi de Paști!
(975) 1-1.

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mîna întie, — îmi face cu putință a pune în vînzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lîngă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 70 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 42-50. **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș

specialist în boale de femei și specialist în morburi de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordinează dela 8-10 pentru boala de femei, dela 2-5 pentru morburi de dinți. (737) 20-20

(588) 4-8

Siebenbürger Urbräu!

Am onoare a înștiința onoratul public, că din 15 Martie a. c. am puse în circulațiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“

(vechea bere transilvană)

care poate concura cu ori-care bere externă și corăspunde gustului cel mai distins.

Să află de vînzare în toate birturile și prăvăliile unde se vor vedea placatele mele cu inscripția: „Siebenbürger Urbräu“.

Depozit: la dl George Oprean în ORĂȘTIE (Szászváros).

(967) 3-5

Rudolf Habermann

proprietarul fabricel de bere, Sibiu — Nagyszeben.

Siebenbürger Urbräu!

Prăvălie!

Local frumos și încăpător de prăvălie, este de închiriat în Brad (comit. Hunedoarei) în locul cel mai de frunte din piața principală!

De acest local să mai ține o magazie mare și 3 pivnițe bune.

Să recomandă cu toată căldura în atențiunea negustorilor români.

Informațiuni la proprietarul casei: Banca „Crișana” din Brad (932) 4-4

VINURI vechi și noi — de vândut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fl., Rizling 86 fl., Roșu 1 cor. Siller 84 fl. Carbenet 1 cor. 10 fl.

Vinuri noi: Alb 64 fl., Siller 66 fl., Rizling 68 fl.

Rachle de trevere (comină) K. 1.60. Rachle de comină, specialit. K. 2.20. Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEĂ, proprietar de vii. 6-20 Világos, (Arad. m.)

Cele mai desăvârșite Legături de vătămătură

cunt cele ces. și reg. privilegiate cu pomete pneumatice de gumi.

Legători de pntece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din jos a pinteceului, și contra foalelui atrnător.

Gummi

Picioare și mâni măiestrite pe sama putăți (tăiați).

Mașini ortopedice pentru umbiat și spriginat

Corsete artificiale și spiginitoare.

Ținătoare oblu pentru copii și fete crescuti strîmb precum și ori-ce articli de lipsă la

îngrijirea de bolnavi, pregătește după derne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuintare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiată de bandage (legători) și de articli igienici de gummi: (773)13-

I. Keleti, Budapeșt, IV. Prov. Koronahogy u. 17

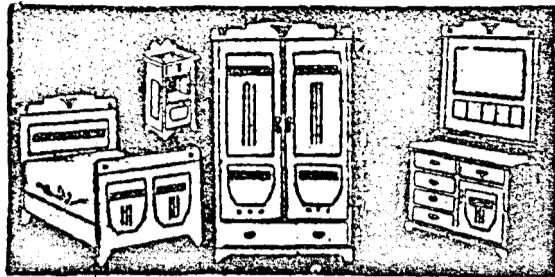
Serviciu acurat!

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că am arangeat în Orăștie, Drumul țării, Nr. 3., în casele proprii un

magazin de mobile

mobile singuratece, dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

corăspunzător rece rințelor timpului de azi!

Țin în depozit în alegere bogată arangeamente de prinzitoare, dormitoare, saloane, odăi de domni și cancelării, — precum și ori-și-ce

Prinzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus

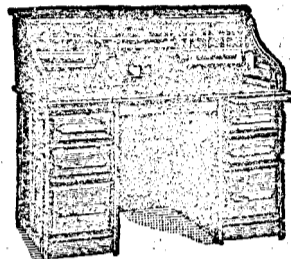
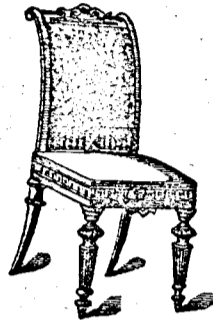
Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public.

Cu stima

BRUTUS BRASSAI

întrepr. de înmormintare și magazin de mobile.

Tot aici să primesc și 2 INVĂȚĂCEI din jurul Orăștiei.

Arangeat de nou!

Magazin unume ziditi!

Prețuri ieftine!

Doi învățăcei

să primesc în atelierul de ferărie a subscriului. Condițiile mai de-aproape a să cere la subscriul:

Lazar Radu m. ferar, în Binșinți (960) 4-5 (Benczenz, p. Szászváros).

Făină, — Tărițe.

Făină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahâm Manó Orăștie (Szászváros).

(572) 42-

Dela 1878! Pretutindenea cu efect, renumit, plăcut, și întrecind toate leacurile de casă! — e

BALSAMUL apotecarului Thierry A.

Numai cu marea călugărița verde e veritabil. Scutit prin lege.

Acest balsam: 1. Are putere de vindecare neajunsă la bolnavi de plămîni și de pept, 2. Foaare bun la dureri de gît și răgușii. 3. Inceată ori-ce ferbințală. 4. Vindecă morburii de ficat, de tomac, astma, răul ce vine din stomac. 5. La morburii de hemoroidă și trupul din jos. 6. E pușgativ ușor, curățător de sînge, face poștă de mîncare. 7. Bun la durere de dinț, contra mirosului greu din gură. 8. Efect sigur contra limbricilor. 9. Vindecă ranele de pe trup, orbanț bube, rane de arsură, de înghet, — alină durerea de cap, zuruiala, durerea de urechi, junghiurile! Să fie la fiecare casă, mai ales cîad umblă boale lipicioase, în fluenză, coleră, etc.

Grijiți să fie chipul verde al Calugăriței. Acest balsam, luat înainte de culcare o Unguriță două, cu zahăr, ori și fără el, însămnă odichnă sănătoasă. Vindecarea ori-cărui falsificat, imitație, ori alte balsamuri cu același chip pe ele, e oprită prin lege.

12 sticle mici, 6 mari sau 1 sticlă de familie, costă 5 cor. 60 fl. Cereri mai mici ca 12 sticle mici sau 6 mari, nu să trimit. La comande mai ma i, reduceri însemnate de preț. Să capătă la Iosef Torök în Budapeșta, — și în cele mai multe apotece mari din țară. Cei-ce nu îl așă aproape, să-l ceară la: **A. Thierry, Apot. la îngerul păzitor Pregrada (I. Rohitsch-Sauerbrunn)**

Pentru întrebări și răspunsuri oricine are să trimită o marcă postală!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Cine vrea să se vindece și să scape de orice rane, bube, dureri și tot felul de rele și năcazuri de pe trup să trimită după:

„LEACUL MINUNAT-VINDECĂTOR”!

Acest Leac are mare efect asupra bolilor de: uime, buboale, cocitură, gîlci, sugel, bubăvinată, pete, ochi-de-gălnă, umflături, ulcioare, ariciu, rîia-neagră, cocoare, broasca nigel, rîia-albă, păducel, arsuri, opărituri, scrofule, orbalț, apoi la orice tăieturi, la dureri de cap, de mîni de picioare, de buze de limbă, de grumazi, de spate, de pîntece, precum și vinețea devenită din căzut s'au din bătut, și la tot felul de umflături, rane, și bube urite de pe trup.

Leacul folosit vindecă ori-ce boale de acestea. Dacă morbul (boala) e mai veche coace fără nici o durere spărgînd rana și trăgînd purolul (coptura rămînînd omul sănătos. Vindecă chiar și morburile secrete învechite, Leacul e folositor și pentru animalele domestice rănite, de aceea e bine ca la nici un om să nu lipsească din casă acest Leac pentru cazuri de îmbolnăviri. Leacul acesta se poate păstra dela 1-5 ani fără a se strică, avînd un miros plăcut, fiind combinat (făcut) din mai multe părți alese curate și nepericuloase.

Locul acesta nu se află de vînzare în nici o farmacie (apătecă), că să poate căpăta numai direct la mine. Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit Leacul să dau la cumpărare. Oricare om trimițînd după acest Leac dator ami scrie că ce boală are și de cît timp suferă dureri, și fostă în spitale? La oricare comandă Leacul se perfecționează în urma comandel primite făcîndu-se oricui proaspăt trimițîndu-se imediat la adresa cerută. Cu cît trimit mai mulți oameni la un loc pe o adresă venîndule laacul într'un pachet, cu atît îl primesc mai ieșin. Ca să poată trimite orîșicine după „Leacul-minunat-vindecător” îl dau cu următorul preț:

„Leac-minunat-vindecător” (o rudă de 10 cm lungă costă 5 coroane. Două rudi 7 coroane. Celorcel cumpără dela 10 rudi în sus, primesc ruda cu 2 coroane. Cine comandă dela 15 rudi în sus, primește ruda numai cu 1 cor. 50 fl. — Colorce trimiț banii înainte, li-se trimite pachetul franc (plătiti).

Adresați-vă cu încredere la:

Romul Budoiu-Deleanu în Șimleu (Szilágyosmlyó) (Mikszáth K. u. 17 sz.)

Dați adresa corect: numele, caracterul, posta ultimă și comitatul!